

Sygn. akt *I ACa 589/22*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 sierpnia 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Mikołaj Tomaszewski

Sędziowie: Elżbieta Fijałkowska

Małgorzata Goldbeck-Malesińska

Protokolant: st.sekr.sąd. Kinga Kwiatkowska

po rozpoznaniu w dniu 2 sierpnia 2023 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **SA w W. (poprzednio (...) Bank SA w W.)**

przeciwko **S. N., P. N.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 4 kwietnia 2022 r. sygn. akt XII C 593/20

zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I ten sposób, że zasądza od pozwanych na rzecz powoda kwotę 1.141.705,46 zł (jeden milion sto czterdzieści jeden tysięcy siedemset pięć złotych 46/100 groszy) z odsetkami:

- umownymi w wysokości 10% w stosunku rocznym od kwoty 874.967,27 zł od dnia 20 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty,

- ustawowymi od kwoty 265.249,65 zł od dnia 29 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty, z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z

pozwanych zwalnia drugiego pozwanego z obowiązku świadczenia do wysokości dokonanej zapłaty;

w pozostałym zakresie apelację oddala;

zasądza od pozwanych na rzecz powoda 8.100zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas od dnia

uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono do dnia zapłaty, z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego pozwanego z obowiązku świadczenia do wysokości dokonanej zapłaty.

Elżbieta Fijałkowska Mikołaj Tomaszewski Małgorzata Goldbeck-Malesińska

Niniejsze pismo nie wymaga podpisu na podstawie § 100a ust. 1-3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych jako właściwie zatwierdzone w sądowym systemie teleinformatycznym.

starszy sekretarz sądowy
Joanna Forycka

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w dniu 29 stycznia 2020 r. do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie VI Wydział Cywilny powód (...) Bank Spółka akcyjna z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie na swoją rzecz solidarnie od pozwanych S. N. i P. N. następujących kwoty 1.141.705,46 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości 10% w stosunku rocznym od kwoty 874.967,27 zł od dnia 20 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty oraz ustawowymi od kwoty 265.249,65 zł od dnia 29 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty.

Pozwani złożyli tożsame odpowiedzi na pozew, wnosząc o oddalenie powództwa w całości.

Wyrokiem z dnia 4 kwietnia 2022r. Sąd Okręgowy w Poznaniu:

zasądził od pozwanych solidarnie (in solidum) na rzecz strony powodowej kwotę 1.141.705,46 zł z odsetkami:

- umownymi w wysokości 10% w stosunku rocznym od kwoty 874.967,27 zł od dnia 20 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty,
- ustawowymi od kwoty 265.249,65 zł od dnia 29 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty,

odpowiedzialność pozwanego P. N. za należność zasądzoną w punkcie I. wyroku ograniczył rzeczowo do nieruchomości położonej w D. gmina S., działki numer (...) o obszarze 0,7010 hektara, dla której Sąd Rejonowy w (...) prowadzi księgę wieczystą numer (...) oraz do wysokości hipoteki zwykłej i kaucyjnej wpisanej w tej księdze na rzecz (...) Bank S.A. w K. o łącznej wartości 1.248.142, 74 zł,

zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz strony powodowej kwotę 67.903 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 10.817 zł kosztów zastępstwa procesowego;

W motywach rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał, że Powód (...) Bank Spółka akcyjna z siedzibą w W., zarejestrowany w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...), prowadzi działalność gospodarczą w zakresie czynności bankowych.

W dniu 2 listopada 2009 r. pozwana S. N. złożyła wniosek o kredyt hipoteczny nr (...).

Pozwana wyraziła zgodę na przystąpienie do ubezpieczenia od utraty wartości nieruchomości w (...) S.A. oraz oświadczyła, że otrzymała warunki ubezpieczenia. Nadto wyraziła zgodę na przystąpienie do pakietowego ubezpieczenia ochrony prawnej kredytobiorców hipotecznych na wypadek odmowy wpisu hipoteki (...) S.A. oraz na przystąpienie do ubezpieczenia na życie osób zaciągających kredyty hipoteczne za pośrednictwem (...) S.A. w (...) S.A. Pozwana wybrała ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej i ochrony prawnej zawarte w (...) S.A. (0,5-1,5% całkowitej kwoty kredytu). Strona pozwana zawnioskowała o doliczenie składek na ubezpieczenie do kwoty kredytu.

Składki na opłaty i ubezpieczenie w Programie DOM BankAssurance wynosiły 0,5 % wartości kredytu.

Powód i pozwana zawarli w dniu 16 grudnia 2009 r. umowę kredytu hipotecznego nr (...). Na mocy tej umowy bank udzielił pozwanej kredytu w kwocie 734.201,61 zł. Spłata kredytu miała nastąpić w 360 równych ratach kapitałowo-odsetkowych. Oprocentowanie kredytu było zmienne i na dzień sporządzenia umowy wynosiło 8,50% w skali roku, na które składała się suma obowiązującej stawki (...) i marży banku, która wynosiła 4,34%. W umowie zastrzeżono, że na dzień jej sporządzenia odsetki karne wynosiły 17,00 % i miały ulegać zmianie w przypadku zmiany wskaźnika (...) na zasadach określonych w § 13 umowy. Całkowity koszt kredytu wynosił 1.322.755,00 zł. W umowie wskazano, że rzeczywista stopa oprocentowania wynosiła 9,18 %, a ostateczna wysokość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania uzależniona jest od zmian poziomu oprocentowania kredytu w całym okresie kredytowania (§ 1 umowy).

Strony uzgodniły, że zabezpieczeniem spłaty kredytu będzie hipoteka zwykła na rzecz banku w wysokości kwoty kredytu oraz hipoteka kaucyjna na rzecz banku w złotych polskich do kwoty stanowiącej 70% kwoty kredytu na nieruchomości dz. E.. nr (...) o powierzchni 9 666,00 m. kw. położona w D. przy ulicy (...).(…) nr kw (...), której właścicielem jest P. N. (§ 2 pkt 1 umowy).

Pozwana zobowiązała się dokonać w okresie objętym umową spłaty rat kapitałowo-odsetkowych i odsetkowych w terminach, kwotach i na rachunek wskazany w aktualnym harmonogramie spłat (§ 10 pkt 1 umowy).

Strony w umowie uzgodniły, że w przypadku nie spłacenia przez pozwaną w terminie całości lub części raty spłaty wynikającej z umowy kredytu niespłacona kwota staje się zadłużeniem przeterminowanym. Powód zastrzegł, że nalicza od wymagalnego kapitału odsetki karne w wysokości podwojonego oprocentowania umownego z zastrzeżeniem § 1 ust 4 umowy.

W przypadku wypowiedzenia umowy kredytu, pozwana miała ponosić koszty postępowania sądowego oraz egzekucyjnego niezbędne do zaspokojenia roszczeń banku z tytułu zawartej umowy kredytu, których wysokość była uzależniona od wysokości salda zadłużenia (§ 15 pkt 12 umowy).

Strony w § 21 umowy uzgodniły, że w razie stwierdzenia przez bank, że warunki udzielenia kredytu nie zostały dotrzymane lub w razie zagrożenia terminowej spłaty kredytu z powodu złego stanu majątkowego pozwanej, a w szczególności w przypadku niespłacenia dwóch rat odsetkowych lub odsetkowo-kapitałowych lub skierowania egzekucji do nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie spłaty kredytu, bank mógł wypowiedzieć umowę kredytu w całości lub w części albo żądać dodatkowego zabezpieczenia spłaty kredytu bądź przedstawienia w określonym terminie programu naprawczego i jego realizacji po zatwierdzeniu przez bank. Okres wypowiedzenia miał wynosić 30 dni, a w razie zagrożenia upadłością kredytobiorcy 7 dni.

Kredyt był przeznaczony na:

- a) w wysokości 106.000,00 złotych polskich na spłatę kredytu w (...) S.A., umowa z dnia 21/11/2008 na rachunek Wierzyciela Kredytobiorcy,
- b) w wysokości 5.500,00 złotych polskich na spłatę karty kredytowej w (...) Bank S.A., umowa z dnia 23/11/2008 na rachunek Wierzyciela Kredytobiorcy,
- c) w wysokości 24.000,00 złotych polskich na spłatę kredytu w Banku (...) S.A., umowa z dnia 09/12/2008 na rachunek Wierzyciela Kredytobiorcy,
- d) w wysokości 7.500,00 złotych polskich na spłatę kredytu w (...) Banku S.A., umowa z dnia 27/11/2008 na rachunek Wierzyciela Kredytobiorcy,
- e) wysokości 104 000,00 złotych polskich na spłatę kredytu w rachunku bieżącym w (...) Banku S.A., umowa z dnia 11/02/2009 na rachunek Wierzyciela Kredytobiorcy,

f) w wysokości 25.800,00 złotych polskich na spłatę karty kredytowej w (...) S.A., umowa z dnia 02/04/2009 na rachunek Wierzyciela Kredytobiorcy,

g) w wysokości 8.700,00 złotych polskich na spłatę kredytu w (...) Banku S.A., umowa z dnia 22/05/2009 na rachunek Wierzyciela Kredytobiorcy,

h) w wysokości 8.000,00 złotych polskich na spłatę kredytu w (...) Bank (...) S.A., umowa z dnia 21/05/2009 na rachunek Wierzyciela Kredytobiorcy,

i) w wysokości 410.000,00 złotych polskich na dowolny cel konsumpcyjny Kredytobiorcy na rachunek Kredytobiorcy,

j) w wysokości 18.355,04 złotych polskich na uiszczenie składki z tytułu ubezpieczenia od ryzyka utraty wartości nieruchomości,

k) w wysokości 3.671,01 złotych polskich na pokrycie składek ubezpieczeniowych, o których mowa w § 4 ust. 1 umowy,

l) w wysokości 10.000,00 złotych polskich na uiszczenie opłaty z tytułu ubezpieczenia na życie w (...) S.A., na rachunek (...),

m) w wysokości 472,96 złotych polskich na uiszczenie kosztów związanych z ustanowieniem hipoteki zabezpieczającej spłatę kredytu,

n) w wysokości 2.202,60 złotych polskich na uiszczenie składki z tytułu Pakietowego (...) na wypadek odmowy wpisu hipoteki.

Strony w dniu 31 maja 2011 r. zawarły aneks do umowy kredytu hipotecznego nr (...).

W aneksie numer (...) pozwana przystąpiła do programu M. spłata. W aneksie wskazano, że oprocentowanie kredytu było zmienne i na dzień sporządzenia aneksu wynosiło 8,59% w skali roku. Całkowity koszt kredytu na dzień sporządzenia aneksu wynosił 1448851,01 zł. Rzeczywista stopa oprocentowania na dzień sporządzenia aneksu wynosiła 9,19%. Bank wyraził zgodę na odroczenie płatności rat kredytu. W okresie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie aneksu pozwana miała spłacać raty kredytowe w wysokości 2.908,44 zł.

Kolejno strony w dniu 19 sierpnia 2013 r. zawarły aneks do umowy kredytu hipotecznego nr (...).

Kolejno w aneksie numer (...) bank udzielił pozwanej karencji na okres 1 miesiąca w spłacie raty stałej przypadającej na 31 sierpnia 2013 r. Strony zgodnie postanowiły zmienić czas określony zasad spłaty kredytu w ten sposób, że bank udzielił pozwanej na okres 6 miesięcy począwszy od września 2013 roku karencji w spłacie raty odsetkowej. W okresie karencji pozwana zobowiązana była do terminowej zapłaty raty kapitałowej w wysokości 2.500,00 zł. Oprocentowanie kredytu było zmienne i w dniu zawarcia aneksu wynosiło 7,09% w skali roku, na które składa się suma obowiązującej stawki (...) oraz stałej marży banku, która wynosi 4,34%. Bank poinformował, że z uwzględnieniem zwiększenia kwoty kapitału kredytu całkowity koszt kredytu na dzień sporządzenia aneksu wynosił 1.024.218,85 zł, a rzeczywista stopa oprocentowania na dzień sporządzenia aneksu wynosiła 7,33%.

Następnie w dniu 7 czerwca 2016 r. zawarły aneks numer (...) do umowy kredytu hipotecznego nr (...).

W jego postanowieniach wskazały, że dokonują kapitalizacji wymagalnych wierzytelności wskazanych w punkcie ii aneksu w kwocie 27.191,86 zł poprzez ich doliczenie do kapitału kredytu. W wyniku dokonanej kapitalizacji kredyt wynosił 873.028,14 zł. Strony zgodnie postanowiły, że wszelkie wymagalne wierzytelności z tytułu odsetek umownych, odsetek karnych, kosztów naliczone od dnia sporządzenia aneksu do dnia spełnienia przez pozwaną warunków do wejścia w życie aneksu zostaną doliczone do kwoty kapitału kredytu, na co kredytobiorca wyraził zgodę. Oprocentowanie kredytu było zmienne i wynosiło na dzień sporządzenia aneksu 6,03% w skali roku. Za sporządzenie aneksu bank pobrał opłatę zgodną z obowiązującą Tabelą Prowizji i Opłat.

W dniu 16 stycznia 2017 r. powód wezwał pozwaną do zapłaty w związku z powstaniem zaległości w spłacie kredytu kwoty 5.621,18 zł tytułem należności kapitałowej, 14.148,09 zł tytułem odsetek umownych, 58,46 zł tytułem odsetek podwyższonych za opóźnienie oraz 3,14 zł tytułem kosztów i opłat za czynności banku. Jednocześnie bank poinformował pozwaną o możliwości złożenia w terminie 14 dni roboczych od otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Powód wskazał, że w przypadku braku spłaty całości należności i niezłożenia wniosku o restrukturyzację w ww. terminie umowa kredytu zostanie wypowiedziana.

Bank w dniu 22 lutego 2017 r. skierował do pozwanej oświadczenie o wypowiedzeniu umowy wskazując, że w związku z nieuregulowaniem zaległości w spłacie kredytu bank wypowiada umowę nr (...) z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia liczonego od dnia doręczenia przedmiotowego pisma. Dodał, że w następnym dniu po upływie okresu wypowiedzenia, całość środków kredytowych wraz z odsetkami i kosztami stanie się wymagalna i będzie podlegać natychmiastowemu zwrotowi.

W tym samym dniu powód skierował również do pozwanego jako dłużnika rzeczowego oświadczenie o wypowiedzeniu umowy w związku z występowaniem zaległości w spłacie kredytu zabezpieczonego w formie hipoteki na nieruchomości objętej kw nr (...), w terminie 30-dniowym liczonym od dnia doręczenia pisma.

W dniu 31 maja 2017 r. powód skierował do pozwanych – S. N. i P. N. ostateczne wezwanie do zapłaty w związku z wypowiedzeniem umowy kredytu nr (...) i postawieniem jej w stan wymagalności kwoty 874.967,27 zł tytułem należności kapitałowej, kwoty 23.443,28 zł tytułem odsetek umownych, kwoty 11.398,05 zł tytułem odsetek podwyższonych za opóźnienie oraz 330,00 zł +3,54 zł tytułem kosztów i opłat za czynności banku.

Z uwagi na brak spłaty zadłużenia, w dniu 15 stycznia 2019 r. powód skierował do pozwanej wezwanie do zapłaty wraz z informacją o możliwości zawarcia porozumienia lub umowy ugody ustalających warunki spłaty zadłużenia. Wezwanie okazało się jednak bezskuteczne.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, iż żądanie pozwu zasługuje na uwzględnienie.

Powód domagał zasądzenia solidarnie od pozwanych S. N. i P. N. kwoty 1.141.705,46 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości 10% w stosunku rocznym od kwoty 874.967,27 zł od dnia 20 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty oraz ustawowymi od kwoty 265.249,65 zł od dnia 29 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty. Nadto, powód żądał zasądzenia na jego rzecz od pozwanych zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Przechodząc do kwestii roszczenia powoda, należy zwrócić uwagę na to, że na podstawie art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 1988 ze zm.) przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Oznacza to, że na powodzie ciążył obowiązek przekazania kredytobiorcy określonej kwoty, na pozwanych zaś spoczywało zobowiązanie zwrotu wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Z kolei art. 75 ust. 1 prawa bankowego precyzuje, że w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu bank może wypowiedzieć umowę kredytu. Strona pozwana kwestionowała zarówno fakt niewykazania przez powoda jego roszczenia co do zasady, jak i co do jego wysokości, wymagalności roszczenia oraz podniosła zarzut przedawnienia.

Oznacza to, że na powodzie ciążył obowiązek przekazania kredytobiorcy określonej kwoty, na pozwanej zaś spoczywało zobowiązanie zwrotu wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Biorąc pod uwagę powyższe wskazać należy, że strona powodowa na poparcie swoich racji przedstawiła Sądowi dowody w postaci umowy kredytowej nr (...) z 16 grudnia 2009 r., na mocy której bank udzielił pozwanej kredytu w

kwocie 734.201,61 zł. Spłata kredytu miała nastąpić w 360 równych ratach kapitałowo-odsetkowych. Strony uzgodniły, że zabezpieczaniem spłaty kredytu będzie hipoteka zwykła na rzecz banku w wysokości kwoty kredytu oraz hipoteka kaucyjna na rzecz banku w złotych polskich do kwoty stanowiącej 70% kwoty kredytu na nieruchomości dz. E.. nr (...) o powierzchni 9 666,00 m. kw. położona w D. przy ulicy (...). (...) nr kw (...), której właścicielem jest pozwany P. N. – dłużnik rzeczowy. Pozwana na mocy umowy zobowiązała się dokonać w okresie objętym umową spłaty rat kapitałowo-odsetkowych i odsetkowych w terminach, kwotach i na rachunek wskazany w aktualnym harmonogramie spłat. W kolejnych latach strony zawarły trzy aneksy do ww. umowy kredytu hipotecznego, które miały na celu odsunięcie płatności rat kredytu o kolejne miesiące (karencja w spłacie kredytu). Pozwana podnosząc zarzut niewykazania roszczenia w żaden sposób nie udowodniła swoich racji, a zaprzestała jedynie na ogólnikowym stwierdzeniu o braku zasadności powództwa i wskazaniu na brak mocy dowodowej przedłożonego przez powoda wyciągu bankowego, nie przedstawiając przy tym żadnych okoliczności, które podważałyby jego treść. Powód przedstawił także dokument dyspozycji uruchomienia kredytu oraz wydruk historii rachunku pozwanej po wypowiedzeniu umowy kredytowej na mocy których również wykazał roszczenie co do wysokości. W ocenie Sądu, przedstawione przez powoda dokumenty, a przede wszystkim umowa nr (...) z 16 grudnia 2009 r. oraz aneksy do niej jednoznacznie wskazują, że żądane przez powoda roszczenie zostało uzasadnione zarówno co do zasady, jak i co do wysokości.

Sąd jednocześnie podkreśla, iż zarzut strony o braku wykazania roszczenia był chybiony również tego powoda, jakoby powodowy bank powoływał się na wyciąg z ksiąg rachunkowych banku. Nie trafione zatem okazały się wywody pozwanych w oparciu o orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego w tym zakresie. Nie mniej jednak, zgodnie z przyjętą linią orzeczniczą wyciąg z ksiąg banku należało potraktować jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 KPC. Wyciąg z ksiąg banku dowodzi wysokości, strukturze zadłużenia, oznaczeniu stosunku prawnego, na tle którego powstało zadłużenie. Powód wykazał źródło zobowiązania pozwanych, jej istnienie oraz wysokość. Wymieniony wyciąg z ksiąg banku oraz historia rachunku bankowego, jak również treść umowy o kredyt dokumentują sposób, okres i podstawę naliczenia odsetek oraz kapitał. W konsekwencji powyższego dokument ten odzwierciedla stan ksiąg rachunkowych na dzień jego sporządzenia i stanowi wiarygodny dowód na to, że bankowi przysługuje względem pozwanych wierzytelność we wskazanej wysokości i na wskazanych warunkach. Wyciąg przedstawia ponadto w sposób szczegółowy żądane przez powoda kwoty. Sąd wskazuje również, iż w odniesieniu do powyższego Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 7 lutego 2018 r., sygn. akt I ACa 278/17 wyraził następujący pogląd: „Zaprzeczenie prawdziwości dokumentu prywatnego w postaci sporządzonego wyciągu z ksiąg rachunkowych pożyczkodawcy (kredytodawcy) nie może polegać na samej negacji istnienia lub wysokości długu, jeśli z pozostałych dowodów przedłożonych przez bank wynika fakt zawarcia umowy pożyczki jej wysokość i ustalone przez strony warunki spłaty”.

Zgodnie z powyższym w niniejszej sprawie okoliczność tego typu właśnie miała miejsce, bowiem kluczowym w sprawie był fakt prawidłowego poinformowania pozwanych o zadłużeniu i jego natychmiastowej spłacie, a następnie wykazanie, iż zadłużenie stało się wymagalne, a w konsekwencji braku reakcji na powyższe pozwanych i skierowanie sprawy na drogę sądową.

Cała linia obrony strony pozwanych opierała się jedynie na ich twierdzeniach i polemice z argumentami strony powodowej, w toku postępowania nie przedstawili oni żadnych dowodów na ich poparcie. Pozwani ostatecznie nie zdołali skutecznie zakwestionować roszczenia co do zasady, jak i jego wysokości. Wysokość kwot składających się ostatecznie na sumę roszczenia głównego były zgodne z obowiązującymi przepisami, postanowieniami umownymi, a ich jasne odzwierciedlenie znajduje się w dokumentach wystawionych przez powodowy bank. Zatem na powodzie spoczywał ciężar wykazania, że umowa przedmiotowego kredytu wraz z zawartą do niej umową ugody łącznie z aneksami stała się przeterminowana oraz wymagalna.

Zgodnie bowiem z ogólną regułą, wyrażoną w art. 6 KC i art. 232 KPC, ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Wskazana zasada oznacza, że powód składając pozew powinien udowodnić fakty, które w jego ocenie świadczą o zasadności powództwa. Udowodnienie faktów może nastąpić przy pomocy wszelkich środków dowodowych przewidzianych przez kodeks postępowania cywilnego. Nie ulega także wątpliwości,

że co do zasady to na powódzie spoczywa ciężar udowodnienia twierdzeń zawartych w pozwie, bowiem to on domaga się zapłaty i powinien udowodnić zasadność swojego roszczenia.

Oceniając zasadność powództwa sąd w pierwszej kolejności zajął się ustaleniem czy należność dochodzona powództwem jest wymagalna. Powyższe rozważania pozwoliły odpowiedzieć na to pytanie Sądowi twierdząco. W ocenie Sądu, powód wykazał, iż pozwana nie spłacała rat kredytowych regularnie lub zaprzestała ich płacenia w ogóle, jego twierdzenia zostały poparte zgromadzonym materiałem dowodowym, w szczególności wyciągiem z ksiąg rachunkowych banku, a także wezwaniami do zapłaty.

W odniesieniu do wymagalności roszczenia wskazać należy, że powodowy bank w dniu 22 lutego 2017 r. skierował do pozwanych oświadczenia o wypowiedzeniu umowy z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia liczonego od dnia doręczenia pisma. Oznacza to, że po upływie 30 dni od momentu odbioru oświadczenia roszczenie powoda co do całości zadłużenia stało się wymagalne. Pozwani wypowiedzenia umowy odebrali w dniu 14 marca 2017 r., zatem już w dniu 14 kwietnia 2017 r. roszczenie z umowy o kredyt hipoteczny będące przedmiotem niniejszego postępowania stało się w pełni wymagalne. Na marginesie wskazać należy, że wszelką korespondencję powód kierował na adres wskazany przez pozwaną w umowie, taki sam adres pozwana wskazała w odpowiedzi na pozew, zatem argumentacja pozwanej jakoby powód nie doręczył pism pozwanej należało uznać za chybioną, a co najmniej nieudowodnioną. Pozwana chcąc wykazać, że przesyłka nie została jej doręczona musiałaby wykazać okoliczności, które uniemożliwiły jej podjęcia przesyłki wysłanej na adres wskazany przez powoda. Pozwana jednak temu obowiązkowi nie sprostała.

Wobec powyższego w ocenie Sądu strona powodowa w sposób dostateczny udowodniła fakt doręczenia pozwany wezwania do zapłaty przed wniesieniem powództwa w niniejszej sprawie.

Pozwani wskazywali również na to, że bank pobrał od nich dodatkowe opłaty okołokredytowe w kwotach 18.355,04 zł z tytułu składki ubezpieczeniowej (ubezpieczenie od ryzyka utraty nieruchomości), 3.671,01 zł z tytułu składki ubezpieczeniowej (OC w życiu codziennym), 10.000,00 zł opłaty z tytułu ubezpieczenia na życie, 2.202,60 zł na uiszczenie składki z tytułu Pakietowego (...) na wypadek odmowy wpisu hipoteki i 472,96 zł na uiszczenie kosztów związanych z ustanowieniem hipoteki zabezpieczającej spłatę kredytu, zarzucając przy tym, że nadmierne zobowiązania mogą skutkować unieważnieniem umowy kredytu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z powołaną wyżej umową kredytową bank udzielił pozwanej kredytu w kwocie 734.201,61 zł, a koszty wskazane przez pozwaną wyniosły łącznie 34.701,61 zł, co stanowiło mniej niż 5% całego udzielonego kredytu. Co więcej, pozwana już we wniosku o kredyt wyraziła zgodę na przystąpienie do ubezpieczenia od utraty wartości nieruchomości w (...) S.A., pakietowego ubezpieczenia ochrony prawnej kredytobiorców hipotecznych na wypadek odmowy wpisu hipoteki (...) S.A. oraz ubezpieczenia na życie osób zaciągających kredyty hipoteczne za pośrednictwem (...) S.A. w (...) S.A. Pozwana wybrała także ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej i ochrony prawnej zawarte w (...) S.A. (0,5-1,5% całkowitej kwoty kredytu). Strona pozwana zawnioskowała o doliczenie składek na ubezpieczenie do kwoty kredytu. Zatem nie można w tej sytuacji uznać, że po pierwsze koszty dodatkowe były nadmierne, a już na pewno nie można mówić, że koszt ten był ukryty. Pozwana we wniosku kredytowym wyraziła zgodę na zawarcie ww. umów znając przy tym ich wysokość. Ostatecznie w umowie kredytowej, polisach oraz deklaracjach zdecydowała się i zaakceptowała warunki i zakres ochrony ubezpieczeniowej.

Z doświadczenia życiowego Sądu wynika, że takie ubezpieczenia kredytu należy zakwalifikować jako typową formę zabezpieczenia udzielanego kredytu. Co więcej, powód przedstawił dowód, że faktycznie poniósł wydatek i przekazał na rzecz ubezpieczyciela składki we wskazanych wysokościach. W związku z tym bank nie odniósł żadnej korzyści z tytułu tych ubezpieczeń i pieniądze ze składek przekazał w całości ubezpieczycielowi. W tym zakresie pozwani również nie mieli racji.

Ostatecznie, pozwani podnieśli zarzut przedawnienia roszczenia.

W dniu 9 lipca 2018 r. weszła w życie nowelizacja kodeksowej regulacji przedawnienia, jednak w niniejszej sprawie roszczenie stało się wymagalne jeszcze przed dniem wejścia w życie nowelizacji, zatem w myśl art. 118 k.c. w poprzednim brzmieniu - jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z 3-letnim terminem przedawnienia, albowiem roszczenie którego domaga się powód jest związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Powód jako termin wymagalności roszczenia wskazał dzień 14 kwietnia 2017 r. Trzyletni termin przedawnienia minąłby zatem z końcem dnia 14 kwietnia 2020 roku. Przed jego upływem powód złożył w dniu 29 stycznia 2020 r. pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Mając na uwadze przedstawione powyżej okoliczności, Sąd powództwo jako w pełni uzasadnione, uwzględnił w całości w punkcie I. O roszczeniu odsetkowym Sąd orzekł w granicach żądania pozwu na podstawie art. 455 KC oraz art. 353(1) KC, zgodnie z którymi jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

Sąd przyjął za zasadną, a nadto zgodną z treścią zawartej pomiędzy stronami umowy ugody wysokość stopy procentowej od zadłużenia przeterminowanego.

Sąd w punkcie II wyroku odpowiedzialność pozwanego P. N. za należność zasądzoną w punkcie I wyroku ograniczył rzeczowo do nieruchomości położonej w D. gmina S., działki numer (...) o obszarze 0,7010 hektara, dla której Sąd Rejonowy w (...) prowadzi kw nr (...) oraz wysokości hipoteki zwykłej i kaucyjnej wpisanej w tej księdze na rzecz (...) Bank S.A. w K. o łącznej wartości 1.248.142,74 zł. Pozwany P. N. był jedynie dłużnikiem rzeczowym z nieruchomości i hipoteki i nie był kredytobiorcą.

Powyższy wyrok zaskarżyli apelacjami pozwani, którzy powołując się na naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 61 kc, art. 120 kc, 104 kc, naruszenie prawa procesowego w postaci art. 299 kpc w zw. z art. 227 kpc, art. 232 kpc w zw. z art. 227 kpc, art. 6 kc w zw. z art. 217 kpc, art. 6 kc w zw. z art. 217 kpc w zw. z art. 278 kpc wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie I i II przez oddalenie powództwa ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Sąd Apelacyjny z urzędu wziął pod uwagę, że w sentencji zaskarżonego wyroku na rzecz powoda zasądzono należność jednocześnie solidarnie i in solidum.

Tymczasem nie ulega wątpliwości, że odpowiedzialność dłużnika rzeczowego i dłużnika osobistego nie jest odpowiedzialnością o charakterze solidarnym, lecz tzw. in solidum, bowiem każdy z dłużników odpowiada na innej podstawie.

W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, ocenionego bez przekroczenia granic określonych treścią art. 233§1 kpc dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych oraz trafnie określił ich prawne konsekwencje. Ustalenia te oraz ich prawną ocenę Sąd Apelacyjny podziela, przyjmując je jako własne.

Na podstawie decyzji nr (...)(...), wydanej przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny, w dniu 29 września 2022 roku wszczęto przymusową restrukturyzację wobec (...) Bank S.A. z siedzibą w W.. Dotychczasowa działalność tego banku (za wyjątkiem kredytów frankowych) przeniesiona została do instytucji pomostowej, czyli nowego banku (...) S.A. z siedzibą w W..

Apelacje są treściowo tożsame przeto Sąd Apelacyjny odniesie się do nich łącznie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie zachodziły podstawy do otwarcia na nowo zamkniętej rozprawy z uwagi na rzekomy brak powiadomienia pozwanego o terminie rozprawy apelacyjnej.

Zawiadomienie zostało doręczone do dorosłemu domownikowi pozwanego – R. N., a zatem było skuteczne w myśl art. 138 § 1 kpc.

Twierdzenie jakoby nie zostało ono przekazane adresatowi a jedynie zamieszkałej wraz z nim pozwanej jest niewiarygodne.

Na taką okoliczność nie powoływała się obecna na rozprawie apelacyjnej pozwana, a trudno uznać, by nie posiadała wiedzy o tym, czy zamieszkały wraz nią pozwany – brat nie został powiadomiony o rozprawie sądowej, która ich obu dotyczyła.

Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska pozwanych zawartego w piśmie postulującym otwarcie rozprawy na nowo co do występowania w umowie stron klauzul abuzywnych.

Skarżący powołują się na postanowienia nieistniejącej jednostki redakcyjnej umowy (§ 2 ust.3).

Odwołanie się w klauzulach dotyczących zmiany oprocentowania do obiektywnych stawek WIBOR 3m, nie jest praktyką, która pozostawiałaby kwestię zmiany oprocentowania do swobodnej oceny banku.

Odnośnie do zawartego w umowie postanowienia dotyczącego określenia przez bank nowego czynnika, na podstawie którego określane będzie oprocentowanie kredytu w przypadku likwidacji stawki WIBOR, należy wskazać, że WIBOR 3m nie został dotychczas „zlikwidowany”, a nadto umowa została skutecznie wypowiedziana kilka lat przed planowanym dopiero zastąpieniem stawki WIBOR przez wskaźnik referencyjny stopy procentowej (...).

Także z tych przyczyn nie zachodziła podstawa do otwarcia zamkniętej rozprawy na nowo.

Nie zachodzi zarzucane w środku odwoławczym naruszenie art. 299 kpc w zw. z art. 227 kpc poprzez odmowę przeprowadzenia dowodu z przesłuchania stron.

Dowód z przesłuchania stron nie ma charakteru bezwzględny (obligatoryjny), a potrzeba jego przeprowadzenia aktualizuje się wówczas, gdy sąd uzna, że dotychczasowe wyniki postępowania dowodowego nie świadczą o wyjaśnieniu faktów istotnych dla rozstrzygnięcia. Zaniechanie przez sąd przeprowadzenia dowodu z przesłuchania stron nie stanowi naruszenia tego przepisu, jeżeli w ocenie tego sądu fakty istotne zostały już wyjaśnione. Wykorzystanie tego dowodu ma charakter subsydiarny, odnoszący się do przypadku braku dowodów lub ich wyczerpania w kontekście niewyjaśnienia istotnych faktów w sprawie.

Słusznie tymczasem Sąd Okręgowy uznał, że istotne dla sprawy okoliczności zostały wyjaśnione przy pomocy innych zgromadzonych w sprawie dowodów.

Niezależnie od tego należy wskazać, że pozwani bez usprawiedliwienia nie stawili się na rozprawę z dnia 31 stycznia 2022r. mimo wezwania ich do osobistego stawiennictwa pod rygorem pominięcia dowodu z przesłuchania stron

Podobnie nie zasługuje na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 232 kpc w zw. z art. 227 kpc przez odmowę przeprowadzenia dowodu z zeznań świadka R. N. oraz zarzut naruszenia art. 6 kc w zw. z art. 217 kpc poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie mające polegać na uznaniu, że powód wykazał roszczenie zarówno co do zasady, jak i co do wysokości.

W tym kontekście apelujący podnoszą twierdzenia co do nieprawidłowego doręczenia wypowiedzenia umowy i jego nieskuteczności wskazując, że na zwrotnym potwierdzeniu odbioru brak jest podpisu pozwanych, a przesyłkę odebrała R. N..

Trzeba zatem wskazać, że tak motywowany zarzut naruszenia art. 6 kc jest oczywiście chybyony.

Przepis art. 6 k.c. dotyczy jedynie negatywnych skutków związanych, w myśl przepisów prawa cywilnego, z nieudowodnieniem przez stronę faktów, z których wywodzi ona skutki prawne (aspekt materialnoprawny rozkładu ciężaru dowodu). Poza jego dyspozycją pozostaje natomiast aspekt procesowy, w tym m.in. kwestia, czy strona wywiązała się z obowiązku udowodnienia faktów, z których wywodzi określone skutki prawne (por. wyroko Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2010 r., sygn. akt I CSK 23/10, z dnia 7 listopada 2007 r., sygn. akt II CSK 293/07, z dnia 22 grudnia 200 roku, sygn. akt II CKN 420/00).

Pozwana wyjaśniła przy tym na rozprawie apelacyjnej, że R. N., która jest podpisana na elektronicznych potwierdzeniach odbioru zawiadomień pozwanych o terminie rozprawy apelacyjnej(k. 395) oraz zwrotnych potwierdzeniach odbioru oświadczeń powoda o wypowiedzeniu umowy/ wypowiedzeniu umowy w stos (k. 61-64) jest matką pozwanych, która wraz z nimi zamieszkuje.

Nie ulega zatem wątpliwości, że przedmiotowe oświadczenia powoda zostały pozwanym skutecznie doręczone, bowiem dorosły domownik adresatów jest osobą upoważnioną do odbioru przesyłek.

Skarżący ani przed Sądem Okręgowym, przed którym byli reprezentowani przez radcę prawnego, ani w apelacji, jak również w toku rozprawy apelacyjnej nie wskazali na to, by mimo skutecznego doręczenia tej korespondencji powoda ich dorosłemu domownikowi nie mogli zapoznać się z jej treścią.

Nieuzasadniony jest zatem zarzut naruszenia art. 61 kc przez uznanie, że wypowiedzenie umowy było skuteczne.

I w tym zakresie skarżący powołują się jedynie na okoliczność, że przedmiotowe potwierdzenia odbioru oświadczeń powoda o wypowiedzeniu umowy kredytu podpisała R. N..

Tymczasem myśl art. 61 k.c. i utrwalonego w tym przedmiocie orzecznictwa jeżeli korespondencja zostaje odebrana przez domownika adresata (nawet niepełnoletniego), to należy uznawać, że zawarte w niej oświadczenie dotarło do niego w taki sposób, że mógł zapoznać się z jego treścią. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 28 lutego 2002 r. w sprawie III CKN 1316/00, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 21 października 2015 r., I ACa 513/15).

Tym bardziej takie założenie należy przyjąć w niniejszej sprawie, w której korespondencję odebrał domownik dorosły.

Pozwani dopiero w środku odwoławczym powołali się na fakt, że do akt nie dołączono pełnomocnictwa dla osoby, która w imieniu powoda wypowiedziała umowę kredytową, a w postępowaniu przed Sądem Okręgowym, mimo fachowej reprezentacji procesowej, nie kwestionowali z tej przyczyny skuteczności wypowiedzenia umowy kredytowej.

Brak wcześniejszego kwestionowania przez apelujących umocowania dla osoby, która wypowiedziała umowę, w istocie wskazuje na zgodę na działanie bez umocowania, a należy mieć przy tym na uwadze, że złożenie pozwu z żądaniem, które opierało się na zasadności wypowiedzenia umowy kredytowej stanowiło skuteczne potwierdzenie tej czynności.

Nieuzasadniony okazał się także zarzut naruszenia art. 6 kc w zw. z art. 217 kpc w zw. z art.278 kpc poprzez uznanie, że powód wykazał swoje roszczenie co do zasady i co do wysokości w sytuacji, gdy zdaniem skarżących ustalenie wysokości roszczenia wymagało wiadomości specjalnych a powód nie złożył wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego.

O niezasadności tak sformułowanego zarzutu naruszenia art. 6 kc była już wyżej mowa i należy powołać się na te wskazania.

Nie można przy tym zgodzić się z zarzutem niewykazania wysokości roszczenia w sytuacji, gdy powód przedłożył obszerną dokumentację, w tym historię rachunku kredytowego oraz wyciąg z ksiąg banku, odnośnie do której pozwani nie złożyli konkretnych zarzutów, mimo że przed Sądem I instancji byli reprezentowani przez radcę prawnego.

Dla wykazania wysokości zadłużenia pozwanych nie było zatem potrzebne złożenie przez stronę powodową wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego.

Niezasadny okazał się zarzut naruszenia art. 120 kc.

Skarżący twierdzą, że początek biegu przedawnienia winien liczyć się od daty, w której powód miał możliwość wypowiedzenia umowy kredytowej. Nie jest to stanowisko uzasadnione.

Roszczenie powoda stało się wymagalne po wypowiedzeniu umowy kredytowej, które dotarło do pozwanych w dniu 14 marca 2017 r. (k. 64v.62v.).

Zatem w chwili złożenia pozwu w dniu 29 stycznia 2020 r. roszczenie to nie było przedawnione.

W judykaturze utrwalone jest zapatrywanie, że roszczenia z umowy kredytowej mają charakter terminowy, a możliwość wypowiedzenia umowy kredytowej nie czyniła zobowiązania wynikającego z tej umowy zobowiązaniem bezterminowym. Złożenie oświadczenia o wypowiedzeniu umowy jedynie przyspieszało wymagalność rat, które dotychczas nie były jeszcze wymagalne. Zatem, ocena początku biegu przedawnienia powinna odbywać się w tym wypadku na podstawie art. 120 § 1 zdanie pierwsze kc, a nie zdanie drugie, na który to przepis w istocie wskazują skarżący.

Podkreśla się, że w wypadku pożyczek i kredytów udzielanych przez banki, mamy do czynienia ze stosunkami prawnymi o charakterze trwałym. Wypowiedzenie umowy przez bank, przed upływem okresu, na który ją zawarto, jest zawsze reglamentowane. Czynność ta bowiem narusza zasadę trwałości tego rodzaju kontraktu i jest niekorzystna dla pożyczkobiorcy i kredytobiorcy, bowiem w jej konsekwencji w stan wymagalności stawiane jest całe zadłużenie dotychczas niewymagalne. Oczekiwanie, że bank będzie dokonywał wypowiedzenia niezwłocznie po zaistnieniu jakiegokolwiek przesłanki zezwalającej na dokonywanie tej czynności, byłoby sprzeczne z naturą tych stosunków prawnych, godziłoby w interes klienta banku. Podsumowując, nie można stawiać bankowi zarzutu, iż nie wypowiadając umowy niezwłocznie po dokonaniu ostatniej wpłaty sprawił, iż już wówczas rozpoczął się bieg terminu przedawnienia o zwrot pożyczki (por. wyroki Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 stycznia 2020 r. I ACa 648/19, Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 5 listopada 2021 roku, III Ca 1406/2, Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 21 października 2014 r. VI ACa 1865/13).

Sąd Apelacyjny z urzędu wziął pod uwagę, że w sentencji zaskarżonego wyroku na rzecz powoda zasądzono należność jednocześnie solidarnie i in solidum.

Tymczasem nie ulega wątpliwości, że odpowiedzialność dłużnika rzeczowego i dłużnika osobistego nie jest odpowiedzialnością o charakterze solidarnym, lecz tzw. in solidum, bowiem każdy z dłużników odpowiada na innej podstawie.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 kpc i art. 385 kpc orzekł jak w punktach 1 i 2 sentencji.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu w instancji odwoławczej znajdowało oparcie w art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1 kpc oraz § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

M.Tomaszewski M.Goldbeck-Malesińska E.Fijałkowska

Niniejsze pismo nie wymaga podpisu na podstawie § 100a ust. 1-3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych jako właściwie zatwierdzone w sądowym systemie teleinformatycznym.

starszy sekretarz sądowy

Joanna Forycka

--	--	--